

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Tuba Tragica, Seu Historiæ Horroris Plenæ Dominicis Per
Annum Concionatorio ritu aptatæ, Quibus ad oculum
ostenditur, quàm acribus pœnis flagitia proscindat
scelerum Ultor Deus**

Selhamer, Christoph

Norinbergæ, Anno Gratiaë M.DC.XCIX.

Concio XXVIII. Dom. III. post Pent. Opum furiosa Cupido.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52721](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52721)

CONCIO XXVIII.
DOMINICA III. POST
PENT.

Everrit domum, Luc. 15.

Opum furiosa cupido.

Ræfens Evangelium Opt. AA. nobis hodie spectandam exhibet feminam, cujus tota opum substantia decem stabat denariis conclusa, quorum modum unum dicitur perdidisse. Nummus iste tantas in curas & angores feminam conjecit, ut nec ante

locum daret quieti nec somno, quàm denarium reperisset. Scriptura inquit, eam nocte adhuc intempesta lucernam accendisse, & omnes ædium angulos explorasse, ut perditum nummum investigaret, quem tandem sumo cum gaudio recepit. In hac parabola probè notetur ritus loquendi Sacrae Scripturae usitatus, ut eam ritè proponeret, duplici termino utuntur Biblia Græca, unde suam elaboravit Scripturam Hieronymus, dicunt signatè, hanc feminam domum purgasse, omnes ædium angulos excussisse, ut perditum denarium inveniret, *icon sari*, quod idem fuerit, ac *domum everrit*. Contra verò Biblia Latina, maximè Antverpiense, Lugdunense & aliquot Missalia expressè dicunt *everrit domum*, sensu longe diverso à priori, qui purè fuit græcus & Hieronymianus. Quis horum primam attigit veritatem? quis sensus Scripturae fuerit genuinus? *everrit an evertit*? in Scriptura Germanica prima habet vox *everrit*, & sanè credibile est, feminam hanc seopas accepisse, ut nummum reperiret; quis enim providentia dixerit & prudentem, qui uno pro nummo aut nummi lucro

A.
Moralis
sensuetiam
ritè legi-
tur scri-
ptura ho-
die, ever-
tit do-
mum, p^{ro}
everrit.
Id multo-
ties præ-
stat ava-
ritia,

totam domum diruat, evertat? Dicitur potius talis socienus choræbō stultior, si ut denarium inveniat, tot millia denariorum disperdat. Interim locum suum in latinis Bibliis vox *evertit* tuetur, & nemo est qui vocem corrigat, neque ullus est sacros intra parietes, qui mensæ lectores hypodidascala voce ad repetitionem compellat, si centies dicant *evertit domum* pro *evertit domum*. Ergo etiam hic sensus *evertit domum*, licet sit contra græcum textum Scripturæ, sua probabilitate non caret. Illa quæsit, nunc inquiremus. Crediderim ego, talvō majorum iudiciō, Spiritum Sanctum per hanc vocem *evertit domum* veram avaritiæ indolem ac naturam descripsisse, ædium everfivam, nisi malis hisce maturè obvietur, ut hac una ratione ab hoc enormi vitio multos mundi asseclas avocaret. Si ergo hæc femina in gratiam unius denarii non totam domum suam evertit & pessumdedit, sunt certè hōc ævō non pauci tantis opum ællibus succensi, tantis avaritiæ facibus inflammati, ut pro nummi aliquot aureis vel totam domum suam ultrò diruant, vel dirui patiantur. Novi ego urnarium officialem, qui in colligenda contributione annua unum aut alterum sestertium laxæ manicæ suæ properanter immissum, quō pauperem operarium aut simpliciores rusticellos defraudabat, in luero reposuit & in ludo, dicere auditus tritum illud, *velocitas magis rea non est*. Taceo denarios, quos grandi numero majoribus urnis infida relatione subtractos bursæ suæ inferuit. Accidit, ut subdito centum philippeorum multa pro graviore delicto imponeretur, quindecim florenos intulit Rationum libro, reliquos sibi ac suis adscripsit; alias plures multas clanculò dictatas penitus suppressit, ut ex his & aliis numero innumeris impius cresceret mammona. Maturuit tandem centies furcam meritis raptor ille & æris alieni fordidus depeculator, gradu suo & officio solenni dejectus, horis perperam corralis exutus, publicâ infamiâ notatus, & in ordinem redactus prædo. Nunquid hoc est lueri gratiâ totam domum suam *evertere*, se ac suos etiam benè partis orbare, tanquam per malè parta pessimâ phtisi pariter infectis? Tales exitus iniquitatis mammona pænè quotidie fortitur, neque tamen tot malis edocti sapiunt eactiones. Vult ergo Spiritus Sanctus

L1

ctus

B.
Hæc in
terris hæc
in oculis
ædes sub-
ruit.

ctus omnes ac singulos monere, ne, si affluent divitiarum, corda sua divitiis apponant, nec locum dent pravis cupiditatibus, in id unum perpetim intentis, ut anima cum corpore tetrae stygi victimam immoletur. Signavit DEUS ipse nobis digitu suo aulas caelestes, ac aedium palatia, nobis in caelis habitanda (1) *in domo patris mei mansiones multa sunt*, quas toties sibi ultrò subruunt & evertunt pessimi eucliones, quoties bonis inhiant alienis, ut per varias iniquitates suam aeternam crumenam saginent. Quam splendida domus humiliter Francisco sit in caelis erecta, Surius (2) bellè describit in Vita. Hanc inclytam domum meruit humilitas ejus, & assidua corporis & carnis mortificatio, poenitentiae indefessae ardens Studium, licet nihil ageret, cujus posset Franciscum poeniteri. Similem domum & nos mereri possumus, si vitam vixerimus Divinis Legibus conformem; si candidè cum DEO, sincerè cum proximo egerimus; at haec caelorum palatia nostrae Virtuti erecta, has caelicas habitationes nostrae innocentiae decoretas, has lucidas, has aureas aedes piis mentibus preparatas, nobis centies, imò millies destruit, evertit *opum sursum in cupido.*

(1) Joan.
14.

(2) Sur. in
vit.

Corraduntur opes, irritamenta malorum.

C.
Nec Deo,
nec Superis
parcit
avarities.

Ubique vox illa execrabilis sonat, resonat: *O Cirves civis, quarenda pecunia primum est, Virtus post nummos &c.* et argentum per fas & nefas amplietur, jam pudori valetudine, jam justitia conculcatur, jam omnis timor abjicitur, jam omnis amicitia ejuratur, jam omnis consanguinitas proscribitur, jam omnis conscientia tumulatur. Verbò:

*Vivitur ex rapto; non hospes ab hospite tu-
tus,
Non socer à genero; fratrum quoque gratia
rara est.*

Ferrea dixerim secula, neque unquam flagitiorum feraciora, quam cum aurum producerent & disseminarent; inde omni ratione

ratione ac iudicio homines spoliatur; inde omnis Religio extinguitur; inde cœli totius oblivio introducitur; inde nec ipse DEUS curatur. Experta est hoc ipsum lapsis annis inferior Boica, ubi fortè Suecò unà cum Gallo per Imperium grassante, sacerdos equò vectus in milites incidit prædones; iusserunt hi ocium, & equo suo Parochus vallediceret. Rogabat Curio DEO saltem parcerent, quem è collo pendulum ægro Viaticum gestaret; at surdis fabulam occinuit; quin unus militum in blasphemias hæc voces erupit: moras quid nectis? hoc si jumento tua etiam MARIA suo cum Infantulo in Ægyptum veheretur, non parceremus, descende, & in pedes te dato, nos equites manebimus. En! quò blasphemum os scelus rapuit!

At quousque nos avarities rapit & turpis euclionismus? ad nostros opum aucupes & insatiabiles pecuniarum voratios revertimur. Olim 30. denariis DEUM hominem Judas vendidit, decem circiter florenis nostræ monetæ; at hoc ævo ita crevit *opum furiosa cupido*, ut vel hodie reperias, qui etiam crucigerò, aut sestertiò DEUM vendant, DEUM ejurent. En ut ille mercator unius sestertii gratiâ per mare, per terras, per cœli Numina jurat, sibimet ipsi pluris merces stetisse, quàm offerat nundinator? ut se lygi hospes ille aut opifex totum devovet unius crucigeri causâ! ut equisò ille pro denario DEUM atque superos blasphemat! huc malorum pravos & pecuniosos hominicones extimulat *opum furiosa cupido*. Ah! quàm miserrè quàm impiè nonnunquam CHRISTI patrimonium prodigitur, quàm iniquè, quàm sacrilegè Ecclesiarum redditus, hospitaliorum census dilapidantur! quàm furaciter mutilantur! quantis inde poculis & ferculis vorax gula expletur cum vel templorum rationes colliguntur vel expediuntur. O! quàm perfidè, quàm barbarè Sancti Spiritus innocentes columbulæ deplumantur, deartuantur, exossantur, & vix non vivæ devorantur, quàm luridè, quàm properè pro modico unguento templorum redditus ad annuos census

D.
Euclio
immanis
parriida.

(3) Dan.
Bart. in
paup. c. 3.

(4) Eccl.
10.
(5) S. Aug.
Ser. 25.
de Verb.
Dom.

(6) Ant.
Ballingh.
Zoopæd.
tit. hospi-
talis.

elocantur, qui primò mox annò deficiunt! quàm languide, quàm oscitanter census annui Ecclesiis porrigerdi urgentur, ut residui ad aliquot florenorum centurias excrecant, unde grandis obex ponitur anniversariis ritè fundatis &c. hoc utique fuerit equò aut asinò CHRISTUM ac Christi-
ram deiecisse, quod in Boica dicuntur Sueci Gallis juncti tentasse. Si ergò hos apud avarissimos lurcones suà cadit causà Servator grassante avaritia, & prædominante, qui truculentia excipiet, quàm barbarie proscindet miseros terribenas *auri furiosa cupido*? Quod sequitur, ex Daniele Bartoli (3) deprompsi, ait hic Author, Aulo avarissimo burlesni natam esse suam ex conjugè lectissimam filiolum, mox itaque mensæ admotum accuratissimas rationes duxisse, quantum esset hic partus patri staturus, donec ritè adoleberet & carà parentum eximeretur; cum autem opes suas & fortunas carni & sanguini suo præferret, ut sumptibus parceret, recens natum infantem lapide grandi collo ejus appenso, extra parens in aquas præcipitavit. At cur non rationes ab anti-
stygia incluvie sua expetiit, rectè de hac hominum fore dicit (4) Sapiens: *avarò nihil scelestus, quia etiam venalem habet animam suam.* S. Aug. (5) hos homines verè dicit amatores & insanos homines. Ipsa Patris formalia recitemus: *inexplebilis est avaritia, nec DEUM timet, nec hominem reveretur: non patri parcit, non matrem agnoscit, nec fratri obtemperat, nec amico fidem servat: viduam opprimat, pupilli rem invadit, liberos in servitium revocat &c. Res mortui occupantur; quasi non & ipsi, qui hoc faciunt, moriantur? que est hac animarum insania, amittere vitam, appetere mortem, acquirere aurum & perdere calum.* Hæc D. August. Oracula nunc per notabilem tragediam elucidamus; patebit inde, quàm bellè singula sint per militem illum expleta, quem suæ Zoopædiæ (6) Antonius Ballingheim inseruit. Ex Antonio præsens factum plures alii suis vel hallucinariis vel sacris fermocinationibus commiserunt.

Pulc.

Pultoviae in Polonia caupo erat, cui *cereus in vitium* *flecti monitoribus asper* filius grandes curas peperit. Nihil ferè tritius est hodie, quàm iteratas à parentibus contra hispidam sobolem querelas deponi, hic verò sæpenumero accidit, ut tota hirsutæ sobolis culpa in proprios recidat parentes, mali corvi malum ovum progignitur. Mala ex arbore mali pariter fructus prognaſcuntur. Sicut paſſim naturæ morbos, phthiſin, podagram, lepram &c. ſuis à parentibus liberi hauriunt, ſic multò magis inde participant corruptos mores; unde cancer ille ſtulta criſi ſobolem ſuam retrorſum euntem exceperit, mox enim & ſuam in patrem ſeniò vacillantem retorſit proles, pater i præ, ſequemur; recta ſi veſtigia preſſeris, & nos tuo exemplo recta prememus dociles liberi. Ineptè ſuos caſtigant, ſi ipſi parentes caſtigatis ſordibus hirtelcant, pater diris execrationibus & blaſphemiis, mater jurgiis totam domum infeſtant, & hæc inter vel preces fundant, vel honeſto ſermone liberi utantur? pater identidem poculizat, mater vitrizat, & liberi ad ſeram uſque velperam jejument? habent Hebræi proverbium, quod nimis frequenter in Germania verificatur, *Vini filius acetum eſt*. Senſus eſt, ſi æſtu potandi ardeant parentes, vinum à parentibus largius hauſtum in filiis degenerabit & aceſcet. Pater agit continuum luſorem, & liberi nullos unquam jocos capeſſant? mater pravos ſectatur amores, & liberi nullis unquam ſodalibus, nullis commerciis aſueſcant? parentes duplici creta ſuos hospites abſolvunt, & per fas ac nefas mammonem corradunt, & liberi nequidem nummum aut obolum clepant piceis parentibus ſuis? hæc inquam ineptè liberis ſuis inculcant parentes, ſi ipſi his pravitatibus ſordeſcant, teſte Sirach (7) *filij ſunt abominationum filij peccatorum*, tollite prava exempla ò parentes, & omnem pravitatem & recalcitrantiam in prole ſuſtulitſis. Veſtro virtutum exemplo flexiles annos manuducite & in frugem matureſcent: illò ſublato fruſtrà ſobolem diſtortam truditis & urgetis. Puer iſte Pultoviensis parentum ſuorum diras & monita vel eluſit vel protervo pede calcavit. Cur? ipſi nempe parentes

E.
Funus ſu-
nere ad-
denſat
avaritia.
Hiſt.

F.
Pravi pa-
rentes pra-
vos liberos
educant.
(7) Eccli.
41.

Ll 3 ejus

ejus proteritis legibus Divinis, sacris omnibus insuper habitis pecudum non hominum more vivebant, in omne lcelus pro-
 jecti, in omnem audaciam effusi, in omnem avaritiam &
 iniquitatem proni & proclives. Tot diras tot jurgia ex-
 fus, ædibus paternis illiso calce, clanculo aufugit, & ma-
 tis amans in Martia castra evolavit factus miles. Multa mul-
 tis annis stipendia fecit eques, & quem tanquam prodigum
 filium pridem conclamatum, ac vivis exemptum credideram
 parentes, is pinguibus prædis inter arma ditatus, tandem
 iterum bello suo feliciter exauctoratus patriam & parentes
 suos revisere statuit. Unâ tantum horulâ Urbe distabat Pul-
 tovia, en suam in sororem ignotus miles incidit, in villam
 foràs egressam; ex hac multa de parentibus suis percontan-
 tus, an viverent, an sorte sua vegeti gauderent, se tandem
 ut fratrem sorori detegit, festa mox lætitia utrumque rapuit:
 ut verò hæc domi duplò major excreveret, voluit sororem
 suam hoc rei tanquam Junonis Sacra clam habere, ne quæ
 famæ ad parentes in urbem penetraret, sequeretur altero die
 & ipsa soror tot annis perditum nunc feliciter repertum fra-
 trem, parentibus filium inter accumulatos lætitiæ applausus
 ostenderet, se interim nec verbò nec signò, quis & cupas el-
 let, domesticis detecturum, donec soror ex villa domum re-
 meâset. His pactis mutuo sancitis Cauponis paternas ædes
 filius attigit ignotus, diversoriò acceptus in seram noctem sibi
 cum parentibus mensæ suæ admotis nulli agnitus edit, bibit
 hilaris ac festivus. A cœna satur suum ad cauponem amicum
 conversus, en inquit, prægnans hæc bursa auream prædæ
 marti detractam concludit; hanc, si licet, tibi per noctem
 servandam rogo, cras hæc & alia obsequia liberali honorari
 remuneraturus. Accipit hospes bursam, salva omnia promit-
 tit equiti, eumque sine cura lecto jubet requiescere, & so-
 mno placidam noctem litare. Hactenus plano pede prælers
 historia excurrit, nunc autem verso temone cruentam tra-
 gœdiam accelerat *opum furiosa cupido*; hæc ita primitus ha-
 spitam, inde ipsum etiam cauponem corripuit, ut modis om-
 nibus ac technis concubia nocte studerent, quibus artibus

G.

Inimici
 hominis
 domesti-
 ei.

lui jaris bursam facerent aurò tumidam; placuit utrique barbarum ac ferox consilium, quò miles altum sopitus in lecto maclaretur, ac funus in cellæ vinariæ extimo angulo conderetur. Ah! quàm verè dixit (8) Sapiens: *à domesticis tuis* (8) Eccli. *attende*, & quid mali à domesticis timendum? Audi porrò sapientem, fatidicum prophetam: *inimici hominis domestici ejus*, quasi diceret & præmoneret: cave fis, sub amicitia larva sæpè fatalis hostilitas nidulatur; *latet anguis in herba viridi & ridente*. Miles iste totâ vitâ sua tam sævos hostes non habuit, quàm proprios parentes.

Ivit cubitum eques, sed fortè secum lecto intulit grandem scelerum molem, nullâ pœnitentiâ, nulla contritione expunctam, certus de crastino, qui tumulum irruit in somno. *Lectum & lethum* unâ tantum litterulâ distant, ut sciant mortales, multos sæpè lectum petere vivos validos; sed nunquam ultrâ oculos ad vitam referare, quia fatò aliquoties inopinatò per vim oppressi funus agunt, antequam se animam agere advertant. Coxisset animò suò aliquid simile miles noster, se ultro forsan ad validam contritionem extimulasset, quâ felicius fatum instans dormiendo exciperet. Caprabat altos ac prædulces somnos eques, hos tamen à parentum oculis tota nocte procul egit *opum furiosa cupido*, tentis identidem stimulis jam hospitam jam hospitem aggressa, ut tandè caupo conjugii suæ præluceret, & accensam facem carnifex mater sequeretur, ambo in cubile militis irreperent, & improba mater grandi cultro filii dormientis gulam secaret, cadavere toto in cellam raptato & ibidem grandi fossâ immisso. Sic auri compotes facti, se lecto componere ac reducem phœbum expectare. Credebant parricidæ, fufum sanguinem terrâ coopertum, jam sub rosa latere, sine teste confectum scelus nullò ævò in lucem è tenebris emersurum, burfam auream tutò cistâ concludi. At qui dixit (9) *nihil oper-* (9) Matth. *tum est, quod non reveleetur*, non passus est ultra paucas horas tetræ facinus celari. Accurrit primo mox manè ex condicò soror, domum irruit hilaris & lætabunda; At quæ ad hilaria properabat, miserrimam catastrophem domi reperit;

H.
Lectum ut
lethum no-
cta su-
spiciatur.

(9) Matth.
10.

rit; rogat hæc sine mora parentes suos recens lecto abditos, an nullus militum pernoctarit? omninò, parentes inquirunt, sed pro dolor morte repentina oppressum, finis in lecto re-
 pertum esse, mox ergò in cellam raptatum & ibidem sepul-
 tum esse, ne famâ in vulgus sparsa ipsis parentibus cædis cul-
 culpa accresceret. Ah inquit filia, finite parentes ut finis in-
 tinuear. Sic in cellam descenditur & coram parentibus finis in-
 filia terris eruitur; tum enim verò hæc palàm plangere, lugere,
 ejulare, & altum vociferari: eheu pater! eheu mater! hic frater
 meus est, hic filius vester est, unaque inter lærimas & sin-
 gultus fractis vocibus totam rei seriem exponit, quò nimis
 rum pactò se hodie festa cum hilaritate me præsentis suis filio-
 re parentibus cogitarit. His auditis furere illicò & grassari in
 singulos accepit *opum furiosa cupido*: Mater capillos rumpe-
 se ac aurum execrari, & arreptò ex culina cultrò, quò filium
 confecit, seipsam pariter exanimare, pater foras excurrere,
 conscendere furcam, & seipsum fatò inauditò ex infanti ter-
 be laqueò suspendere, jam pluribus aliis corvi pabulis instructa,
 foror se in præaltum domus paternæ puteum præcipitare. In
 quadruplici funere totius tragœdiæ hujus epilogum lufit & re-
 solvit avaritia, *opum furiosa cupido*.

I.
 Inaudita
 mors avari.

Dicite modò, nunquid hoc est lucri gratiâ totam do-
 mum, totam familiam *evertere*, liberos cum parentibus, pa-
 rentes cum liberis lethò dare horrido execrando? ne verò
 hæc immanis tragœdia fabulino auctori adscribatur, sciant om-
 nes, eam hoc ipso corrente seculò, annò nempe 1678. 10.
 Maji accidisse Pultoviæ. Ex ea jure odium efrænis avaritia
 concipiant Eucliones, ne auri fulgore turpiter excecati via
 utriusque terrenæ ac cœlicæ irreparabilem jaeturam incurrant.
 10) Eph. 4. *Nolite locum dare diabolo* Paulus (10) insonat, illi maximè
 quem *Plutum* dicimus auri præsidem & Plutoni terræ stygiæ
 dominatori affinem. Pluto huic undique præcordia obferen-
 tur, & ut Aug. passim cum tota Matre Ecclesia inculcat, *ita
 per temporalia curratur, ut aeterna non perdantur*. Nemo
 vel manus vel animos suos peculiò contaminaet alienò; nemo
 vel emendo vel vendendò, vel elocandò vel transmutandò
 fra-

fraudibus ac dolis proximum circumveniat; de omnibus enim obolis iusto ac omniscio Deo ratio dantia est accurata; vix tunc illi, qui perfidiæ reus, argenti pondus & auri impiè corrasum Urnæ subjecerit Divinæ? Cogitent potius singuli, se nudos orbem ingressos, se nudos iterum mundò egressuros, à nullo, nisi ab operibus nostris seu bonis seu malis ad Altissimi Tribunal stipandos, ut si bona gesserunt in vita sua, mercedem boni recipiant, sin mala, mali vindictam reportent, nullò ævò mitigandam. Tandem etiam singuli mulierem æmulentur hodiernam, cum ea scopas manu prehendant, omnes angulos & arcas, omnes cistas & bursas probè excutiant & everrant, inde omnes denarios malis fraudibus corra-
solos unum in camulum coacervent, & suos in terminos, unde collecti sunt, ritè faciant reverti, facta restitutione integra, & ad obolum omnibus numeris absoluta. Sic porrò omnis furiola cupido æris alieni totis ex præcordiis proscribatur, & uni Deo totum hominum pectus consecretur, qui temporali-
bus & summè necessariis bonis id nunquam in terris destituet, ibi verò perennibus cœlorum gazis instruet, gratiâ & gloriâ coronabit
æternâ. Amen.

Mm

CON-